

Viborg Vognmandsforretning ApS
Kirkebækvej 134
8800 Viborg

CVR: 35637605

Afslag på ansøgning om dispensation til at modtage ren jord i råstofgrav på matr. nr. 1k Frederiks Præstegård, Frederiks, og 15p Grønhøj By, Frederiks, i Viborg Kommune

Dato 28-11-2023

Sagsbehandler Areense Nordentoft

Raastoffer@ru.rm.dk

Tel. +4551368879

Sagsnr. 1-50-71-6-23

Afgørelse

Region Midtjylland meddeler hermed afslag på ansøgning om dispensation fra forbuddet mod at tilføre jord til Frederiks Grusgrav på matr.nr. 1k Frederiks Præstegård, Frederiks, og 15p Grønhøj By, Frederiks, i Viborg Kommune. Se vedlagte oversigtskort, bilag 1.

Side 1

Afgørelsen er truffet med hjemmel i § 52 stk. 2, nr. 3 i jordforureningsloven¹, LBK nr. 282 af 27/03/2017, lov om forurennet jord.

Sagens baggrund

Efter § 52 i jordforureningsloven er det forbudt at tilføre såvel forurennet som uforurennet jord til råstofgrave og tidligere råstofgrave.

Regionsrådet kan efter lovens § 52, stk. 2, nr. 3 meddele dispensation såfremt; *"der ikke er risiko for forurening af vandindvindingsanlæg eller af grundvand, der forventes af indgå i den fremtidige drikkevandsforsyning, og andre tilsvarende miljømæssige hensyn ikke taler imod"*.

Viborg Vognmandsforretning ApS har den 14. februar 2023 søgt om dispensation til at tilføre ren jord til den aktive råstofgrav Frederiks Grusgrav, beliggende på en del af matr.nr. 1k Frederiks Præstegård, Frederiks, og 15p Grønhøj By, Frederiks.

Det oplyses, at der ønskes opfyldning til terræn tilsvarende før råstofindvinding. Opfyldningen med tilført jord vil følge etapeopdelingen. Der søges om dispensation til modtagelse af kategori 1 jord iht. Miljøministeriets kriterier for ren jord. Jorden

¹ LBK nr. 282 af 27/03/2017 Bekendtgørelse af lov om forurennet jord med senere ændringer.

tilføres fra ikke klassificerede områder og fra lokaliteter inden for områdeklassificering, hvor jorden er dokumenteret ren vha. jordanalyser.

Det oplyses endvidere, at jordmodtagelsen vil foregå inden for råstofgravens driftstider og ikke vil øge trafikbelastningen i området væsentligt.

Vedrørende de geologiske forhold oplyses at der indvindes sand, grus og sten til en dybde af 12 m under terræn, og at der findes et lerlag i 68-88 meters dybde.

Ansøgningen er vedlagt en oversigt over affaldsdepoter i området, et oversigtskort med DGU-boringer samt borerapport for boringen DGUnr. 66.1581.

Udtalelse i sagen

Ansøgningen har været i en indledende høring i Viborg Kommune og ved Regionens råstofteam som fører tilsyn med råstofindvindings-tilladelsen.

Viborg Kommune har i forbindelse med sagen oplyst følgende:

- Der befinder sig en markvandsboring med DGU-nr. 66.1994 ved projektområdet.
- Indvindingsoplandet til Viborg Vand A/S – Viborg Syd, befinder sig ca. 3,2 km nord for projektområdet.

Viborg Kommune har ikke fremsendt yderligere bemærkninger.

Regionens tilsyn med gravetilladelse og efterbehandling oplyser, at en eventuel dispensation med tilkøbt jord vil kræve en fornyet aftale om efterbehandling.

Geologi, grundvand og drikkevandsinteresser

Region Midtjylland har vurderet ansøgningen i forhold til grundvandsressourcen og den aktuelle vandindvinding i området.

Frederiks Grusgrav ligger øst for Viborgvej ca. 2 km nord for Frederiks. Det omgivende terræn er let kuperet. Ved grusgraven skråner det oprindelige terræn let fra nordøst i kote +72 til sydvest i kote +70 DVR90. Bunden af grusgraven ligger omkring kote +59 DVR90.

Geologisk set ligger Frederiks Grusgrav ca. 3 km vest for Hovedopholdslinjen på den østlige del af Karup Hedeslette (Per Smed, 1981: Landskabskort Midtjylland). De øverste jordlag består af kvartære sandede og grusede smeltevandsaflejringer.

Statens grundvandskortlægning

En geologisk og hydrostratigrafisk model for området med en beskrivelse af de enkelte jordlag og grundvandsmagasiner er udarbejdet i forbindelse med Miljøstyrelsens grundvandskortlægning og er afrapporteret i Miljøstyrelsen: "Redegørelse for Kongenshus, Karup og Frederiks. Afgiftsfinansieret grundvandskortlægning 2015."

Jf. grundvandsredegørelsen er det kvartære terrænnære smeltevandssand- og grus udbredt i hele området. Tykkelsen af laget inden for kortlægningsområdet er generelt minimum 20-30 m, men er nogle steder stærkt påvirket af en markant begravet dalstruktur, hvor laget er op til ca. 120 m tykt. Sand- og gruslaget findes fra terræn og er kun få steder dækket af et forholdsvis begrænset lerlag. Smeltevandsaflejringerne udgør et regionalt udbredt grundvandsmagasin, hvor grundvandsspejlet i hele magasinets udstrækning findes varierende fra under 1 meter til omkring 20 m under terræn.

Under det øverste grundvandsmagasin følger et ikke sammenhængende lerlag, som findes spredt i hovedparten af området, med største mægtigheder i de begravede dale. Laget består af moræneler og finkornede smeltevandssedimenter.

Herunder følger endnu et grundvandsmagasin bestående af smeltevandssand og -grus. Laget forekommer primært i lavninger og begravede dalstrukturer, men ses også enkelte steder uden for de begravede dale. Mægtigheden af laget varierer markant, idet laget ikke er tilstede alle steder. Uden for dalstrukturerne varierer tykkelsen af laget fra 5 til 40 m, mens det i dalstrukturerne har tykkelser på op til 200 m.

Magasinet afgrænses nedadtil enten af smeltevandsler eller af miocæne aflejringer af sand eller ler.

Grundvandspotentialet i det øverste regionale grundvandsmagasin er ved Frederiks Grusgrav omkring kote +45 DVR90 med en nordøstlig grundvandsstrømning.

Boredata fra JUPITER

I GEUS boringsdatabase JUPITER, er der to boringer i kanten af Frederiks Grusgrav, DGUnr. 66.1994 samt 66.417. Endvidere er der oplysninger om ca. 25 boringer inden for 500 m fra grusgraven. I tabel 1, bilag 2 ses oplysninger om terræn, boringsdybde, jordlag, filtersætning samt seneste pejling af vandstand for udvalgte boringer beliggende omkring grusgraven.

I boringerne, bortset fra DGUnr. 66.1419 og 66.1581, er der registreret sandede og grusede smeltevandsaflejringer fra terræn til

bunden af borerne mellem 30 og 60 m under terræn. Boringerne er filtersat i et grundvandsmagasin i de øverste smeltevandsaflejringer. Grundvandsmagasinet har et frit vandspejl, og grundvandsstanden er pejlet til mellem kote +47,5 og +40 DNN.

I boring DGUnr. 66.1419 er der registreret miocæne aflejringer af glimmersilt og kvartssand under det øverste smeltevandssandlag. Boringen er filtersat i kvartssandet, og grundvandsstanden er pejlet til mellem kote +32,87 DNN.

I boring DGUnr. 66.1581, som har en dybde af 112 m, følger 8 m morænesand under det øverste smeltevandssand. Herunder følger 20 m moræneler som igen afløses af smeltevandssand. Denne boring er filtersat i smeltevandssandet under morænelerlaget, hvorfor grundvandspejlet vurderes at være spændt. Grundvandsstanden er pejlet til mellem kote +47,5 DNN.

Vandområdeplaner

Det generelle miljømål for grundvandsforekomster er jf. Miljøstyrelsens Vandområdeplaner 2021-2027 god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand.

For alle borerne i bilag 2, undtagen boring 66.1581, fremgår det af JUPITER, at borerne er filtersat i den regionale grundvandsforekomst dkmj_1104_ks. Boring 66.1581 er filtersat i grundvandsforekomsten dkmj_4_ks.

Begge regionale grundvandsforekomst dkmj_1104_ks og dkmj_4_ks er i vandområdeplanerne kategoriseret som drikkevandsforekomster. Den kvantitative tilstand for grundvandsforekomsterne er god, hvorimod den samlede kemiske tilstand for grundvandsforekomsterne er ringe. Årsagen til den ringe tilstand er for begge grundvandsforekomster pesticider.

Sårbarhed

Det fremgår af boredata, at der omkring Frederiks Grusgrav ikke er noget dæklag af leraflejringer, der yder beskyttelse af det øvre grundvandsmagasin. Området er registreret som nitratfølsomt indvindingsområde, og den regionale grundvandsforekomst, som findes i de øverste smeltevandsaflejringer er allerede belastet af pesticider. Grundvandsressourcen vurderes derfor som sårbar i forhold til nedsivning af miljøfremmede stoffer, herunder nitrat og pesticider.

Drikkevandsinteresser

Det meste af Frederiks Grusgrav ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser, den resterende østligste del af grusgraven ligger i et område med drikkevandsinteresser. Området med særlige

drikkevandsinteresser er herudover udpeget som et nitratfølsomt indvindingsområde.

Frederiks Grusgrav ligger ikke inden for indvindingsoplande til almene vandværker. Nærmeste indvindingsoplande er til Skelhøje Vandværk, ca. 1 km øst for grusgraven, Frederiks Vandværk, ca. 1,4 km sydvest for grusgraven, og Grønhøj Vandværk, ca. 2,5 km vest for grusgraven. Alle tre vandværker indvinder drikkevand fra det øvre grundvandsmagasin.

Region Midtjyllands vurdering af risiko for grundvand og drikkevand

Med de lokale geologiske og hydrologiske forhold ved Frederiks Grusgrav, som beskrevet ovenfor, vurderes jordlagene at yde en meget ringe eller ingen naturlig beskyttelse af det øverste grundvandsmagasin i området, hvorfra der indvindes drikkevand. Der er således kun ca. 10-15 meter til grundvandet fra bunden af udgravningen, og der ingen naturlig beskyttelse i form af lerlag over grundvandet.

Det kan ikke afvises, at evt. forurenende stoffer deponeret i grusgraven vil nedsive til det øverste grundvandsmagasin, og dermed udgøre en risiko for grundvandsressourcen og dermed for nuværende og fremtidige drikkevandsinteresser. Dette gælder også stoffer fra udbringning af gødning eller pesticider og andre stoffer, som er vanskelige at bestemme i ellers ren jord og fyldjord.

Region Midtjylland kan på grund af risikoen for forurening af grundvandet ikke dispensere fra jordforureningslovens forbud mod at tilføre jord til grusgraven.

Partshøring

Udkast til regionens afgørelse om afslag på dispensation har været i høring ved Viborg Vognmandsforretning ApS (ansøger), Poul Bräuner og Finn Bräuner (lodsejere), og ved Viborg Kommune i perioden 13. september – 10. oktober 2023.

Ansøgers bemærkninger til afgørelsen ses nedenfor, med regionens kommentarer hertil angivet med kursiv:

Ansøgers bemærkning: På side 3: **"Smeltevandsaflejringerne udgør et regionalt grundvandsmagasin, hvor grundvandsspejlet findes varierende fra under 1 meter til omkring 20 m under terræn."** Jeg ved ikke hvad man mener med fra 1 meter til omkring 20 m under terræn. I hele området er der ca. 23 meter fra terræn og til grundvandsspejlet.

Angivelsen dækker grundvandsspejlets beliggenhed i hele

grundvandsmagasinets udstrækning og ikke kun lokalt omkring det ansøgte areal. Dette er blevet præciseret i teksten.

Ansøgers bemærkning: På samme side står der: **"med en sydvestlig grundvandsstrømning"**.

I de 50 år jeg har arbejdet i samme område med grusgrav, har jeg altid skulle argumenterer for vores påvirkninger af grundvandet mod Dollerup og hald sø, altså i modsat retning (nordøst).

Karup kommune og Viborg amt fik udarbejdet et kort i 90'erne for at kortlægge grundvandsstrømningerne. Disse kort viste også, at grundvandsstrømningerne var mod nordøst.

Jeg siger hermed ikke, at man ikke er blevet klogere hvad grundvandsstrømningerne angår, men jeg har først hørt om det med modtagelse af dine oplysninger.

Angivelse af grundvandsstrømningen som sydvestlig var en fejl, som er nu korrigeret til nordøstlig.

Ansøgers bemærkning: På samme side står der også: **"Endvidere er der oplysninger om ca. 25 boringer inden for 500 m fra grusgraven."** Inden for 500 m fra grusgraven er der 1. boring, som anvender vandet til husholdning. (Johan Erik Cramer, Viborgvej 89, 7470 Karup J.) Så er der 2 eller 3 markvandsboringer. De øvrige gårde og landhuse er tilsluttet enten Frederiks, Grønhøj eller Skelhøje Vandværker. Fallesgårde-Grønhøjvej er tilsluttet Grønhøj Vandværk. Viborgvej er tilsluttet Frederiks Vandværk. Karuphøjvej er tilsluttet Skelhøje Vandværk.

De 25 boringer henviser til de boringer, der er registreret i DGU's boringsdatabase, Jupiter.

Der er ikke ved høringen indkommet oplysninger, som ændrer Region Midtjyllands afgørelse om afslag på den ansøgte tilførsel af jord.

Klagevejledning

Afgørelsen efter jordforureningsloven kan påklages til Natur- og Fødevareklagenævnet af afgørelsens adressat, Kommunalbestyrelsen, Sundhedsstyrelsen, samt enhver der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Du klager via klageportalen, som du finder via borger.dk eller virk.dk. Du logger på klageportalen med Nem-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Region Midtjylland via klageportalen. Når du

klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, foreninger, organisationer og offentlige myndigheder.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til Region Midtjylland. Hvis Region Midtjylland fastholder afgørelsen, sender regionen klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om herom.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen.

Klagefrist

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Venlig hilsen

Arene Nordentoft
Geolog

Bilag

Bilag 1 Oversigtskort Frederiks Grusgrav.

Bilag 2 Boringsoplysninger.

Offentliggørelse på Region Midtjyllands hjemmeside.

Dokumenter, der er omfattet af reglerne om aktindsigt og dermed ikke beskyttede, bliver som hovedregel "offentliggjort" på regionens hjemmeside, hvorfra de kan fremsøges, læses og hentes.

Bilag 1. Oversigtskort Frederiks Grusgrav

t
and
ide 8

Signaturer

- Rød maske: Ansøgt areal i Frederiks Grusgrav.
- Blå maske: Områder med særlige drikkevandsinteresser og nitratfølsomt indvindingsområde.
- Pink maske: Indvindingsoplande.
- Lyseblå prik: Boring med hvidt boringsnummer.

Bilag 2 Boringsoplysninger

Tabel 1. Boringsoplysninger for udvalgte boringer omkring Frederiks Grusgrav, GEUS boringsdatabase JUPITER 30.08.2023.
Boringernes placering fremgår af oversigtskortet i bilag 1. Angivelse af vandspejl er for seneste pejling.

Boring DGUnr.	Terræn-kote DNN	Boringsdybde m	Jordlag	Filter (m) og kote DNN	Filtersat grundvandsforekomst	Vandspejls-kote DNN
66.1994	+70,8	48	Sand, grus, sten til bund	(36 - 48) +34,8 - +22,8	dkmj_1104_ks	+45,6
66.629	+71	32	Sand, grus, sten til bund	+40,5-+39	dkmj_1104_ks	+47,5
66.684	+69	34,7	Smeltevandssand til bund	(29,2 - 31,2) +39,8 - +37,8	dkmj_1104_ks	+44,8
66.1576	+69	34,5	Sand, grus, sten til bund	(32,5 - 34,5) +36,5 - +34,5	dkmj_1104_ks	+46,5
66.1419	+70,3	50	Smeltevandssand 0-36 m Glimmersilt til 36-38 m Kvartssand 38 m -bund	(38-50) +32,3 - +20,3	-	+32,87
66.1581	+73	112	Smeltevandssand 0-60 m Morænesand 60-68 m Moræneler 68-88 m Smeltevandssand 88-bund	(94-112) -21 - -39	dkmj_4_ks	47,5
66.1306	+72,6	52	Smeltevandssand og -grus 0-51 m Smeltevandssilt 51 m -bund	(46-51) +26,6 - +21,6	dkmj_1104_ks	42,78
66.51	+73	42,2	Sand til bund	(40,2-42,2) +32,8 - +30,8	dkmj_1104_ks	40,0
66.672	+72,5	40,7	Sand til bund	(37,5-39,5) +35 - +33	dkmj_1104_ks	44,25
66.1278	+71,8	60	Smeltevands til bund	(54-60) +17,8 - +11,8	dkmj_1104_ks	42,02
66.1237	+68,42	37,5	Smeltevands til bund	31,5-37,5 m +36,92-+30,92	dkmj_1104_ks	47,15